

Preek Breukelen

d.d. 8 juli 2018, 3e zondag van de zomer
Ezechiël 2:1-7 & Marcus 6:1-6

“Tot op de dag van vandaag verzetten ze zich tegen mij.”

Gemeente van Jezus Christus,

Wat een heerlijke lezingen hebben de roostermakers ons vandaag gegeven. Het zijn natuurlijk ideale lezingen om als predikant eens flink van leer te trekken tegen zijn gemeente. Ik zou nu een donderpreek kunnen houden over uw weerspanning. U bent namelijk een zeurgemeente. Er is altijd wel wat aan de hand: of de dienst duurt te lang, of het wordt te katholiek, of ik praat te veel over Jezus, of juist te weinig. Voor de kinderen is er helemaal niks aan. De liedjes zijn te moeilijk. En er wordt veel te veel van ons gevraagd. Voor mij als predikant is het natuurlijk geen doen. Met al die geweldige visioenen die ik de gemeente voor ogen hou, maar die gek genoeg in alle weerspanning terzijde worden gelegd. Ik kan iedere week wel dezelfde preek houden want u luistert toch niet. Als u op wonderen zit te wachten dan kan ik hier helaas niets doen. U bent lauw als de gemeente van Laodicea. Dit kan ik natuurlijk alleen maar zeggen wanneer ik u - of wanneer u zichzelf - in deze lezingen identificeert met het opstandige volk uit Ezechiël of als de dorpsgenoten van Jezus. Maar is dit wel de rol die u in deze verhalen hebt?

We kunnen het verhaal volledig anders benaderen wanneer wij ons als gemeente op een andere positie zetten. Wij mogen onszelf namelijk zien als het lichaam van Christus. Ik weet dat dat natuurlijk erg pretentius is maar het is wel een rol die wij in ons geloof gekregen hebben: met vallen en opstaan mogen wij de handen en voeten van de liefde van Jezus zijn, mogen wij Gods nabijheid laten zien, mogen wij spreken over ongekende toekomst, over visioenen van een nieuwe wereld, een nieuwe schepping. De rol van de gemeente in de samenleving is ook een profetische rol. Het is in de bestaande werkelijkheid de vinger leggen op waar het misgaat, waar mensen dreigen te verdrinken in onrecht, waar mensen andere mensen onderdrukken, waar geen sprake meer is van liefde maar van het ik alleen. Daar mag de gemeente tegen ageren. Niet met een arrogant opgeheven vingertje omdat we ook bewust zijn van onze eigen menselijkheid en ook altijd onszelf aangesproken voelen door het profetisch woord, maar simpelweg door dingen bloot te leggen, door aandacht te vragen, door het licht te laten schijnen op. Als wij die rollen als gemeente helder hebben, dan mogen wij ons in deze verhalen ook identificeren met de profeet Ezechiël en met Jezus. Als gemeente die geroepen is om stem te zijn van de Eeuwige, als gemeente die geroepen is om handen en voeten te zijn van het vleesgeworden woord van Gods liefde.

Natuurlijk lijkt dat te hoog gegrepen voor een mens alleen. Wie ben ik dat ik dit zou kunnen doen? Wat dat betreft mogen we ons gelukkig prijzen dat we deel zijn van een gemeente: we doen het samen en ieder geeft zijn of haar kwaliteit en kracht aan de toekomst van de Eeuwige. Toch hoeven we onszelf ook niet té klein te achten. Daarbij helpt ons het roepingsverhaal van Ezechiël. Ezechiël, die meegevoerd is in de ballingschap en daar in het vreemde Babylon uiteindelijk zijn taak uit de hemel kreeg.

Het is prachtig hoe het hele eerste hoofdstuk van het boek Ezechiël een groots visioen is, een grote aanblik van de hemel. Het spreekt over wezens met vleugels, over vuur en bliksemstralen, over Gods geest die rondzweeft en voortdrijft, over een koepel als glinsterend ijs en boven die koepel een troon en op die troon een gedaante als van een mens omgeven door een stralende gloed. En als Ezechiël dit visioen ziet, valt hij voorover op de grond want, zo schrijft hij: *Dit was de aanblik van de stralende verschijning van de HEER*. Veel uit dit visioen doet ons meteen denken aan dat visioen van Johannes in het boek Openbaring waarin de schrijver in vervoering raakt en meegenomen wordt naar de hemel waar hij eveneens een troon ziet en wezens en alles omschreven wordt met grootste pracht en praal. Een menselijke beschrijving van wat onbeschrijfelijk is. En beide verhalen hebben eigenlijk eenzelfde functie. Beide verhalen zijn in principe troostschriften in een tijd van onderdrukking. Maar, zo langzamerhand zou ik daar wat aan toe willen voegen. Het is niet alleen maar troost wat er geboden wordt. Er wordt ook hoop gewekt, moed gegeven. Het zijn woorden die je doen opstaan zoals de roeping van Ezechiël in ons verhaal ook begint als de stem tegen Ezechiël zegt: *Mensenkind, sta op, dan zal ik met je spreken*. Het is niet een troost van ‘droog je tranen en alles zal veranderen’, maar: ‘sta op en ik maak je deel van nieuwe toekomst’.

Dat is ook het begin voor ons, het begin van onze roeping. Midden in deze wereld waarin zoveel mensen gevangen zitten in nood, in zorg, in lijden, waarin niemand bijna nog durft te dromen dat het ooit anders zal zijn, midden in die wereld gegrepen worden door een visioen. En dat visioen hoeft helemaal niet de vorm te hebben van de aanblik van de hemelse hofhouding, van wezens met vleugels, van ijzige koepels, van tronen en rondzwevende geesten. Alles in die visioenen is ook een antwoord op de bestaande praktijk, zoals Johannes bijvoorbeeld in zijn Openbaring het Romeinse rijk en de keizercultus voor ogen had en in zijn beschrijving die bekende beelden opnam en daar grotere beelden tegenover zette om te zeggen: ondanks alles, God is groter. Je hebt de macht van de keizer, maar Gods liefde is groter. Licht verdrijft duisternis. En zo zijn wij toch ergens ook gegrepen door die verhalen uit de Schrift en durven wij ook dromen van nieuwe werkelijkheid en hebben wij ook visioenen voor ogen dat deze wereld toch niet zo hoeft te zijn en kan veranderen omdat Gods liefde groter is. Ja, er zal weerspanning zijn. Weerspanning in de wereld, weerspanning in onszelf ook omdat er in alle eeuwen nog nooit iets veranderd is. Dus dan komen wij weer aanzetten met die woorden over liefde, over vrede en gerechtigheid alsof er nog iemand naar luistert. En dat vind ik ook het mooie van Ezechiël dat daar gezegd wordt dat Ezechiël gewoon moet spreken of ze nou willen luisteren of niet. Want het volk is altijd weerspanning geweest en zal altijd weerspanning zijn. Ze zijn weerspanning tot op de dag van vandaag. Ja, ook nu. Hoewel er niets verandert, zullen de woorden klinken, desnoods als een zeurend geweten. De wereld kan niet zeggen dat er geen andere weg was, dat er geen andere weg is. Alle ingrediënten zijn in alle eeuwigheid al aanwezig. Het Woord van God, de stem van de Eeuwige, klinken in alle eeuwigheid en klinken iedere dag weer. Er is een weg, u kent de weg, de weg is liefde. Dat is de waarheid of u luistert of niet. Er is toekomst, u hebt die in handen.

Hij vertrok weer en ging naar zijn vaderstad. Jezus verlaat het huis van Jairus. Vorige week lasen we dat bijzondere verhaal over die leider van de synagoge en zijn dochtertje dat opgewekt wordt uit de dood. Zij was twaalf jaar. En over die vrouw die onderweg het bovenkleed van Jezus aanraakte in de hoop dat hij haar genezen zou van de

bloedingen waar zij al twaalf jaar aan leed en zij genas. *Uw geloof heeft u gered*, zegt Jezus, *ga in vrede en wees genezen van uw kwaal*. Grotere wonderen kun je je bijna niet voorstellen. Het zijn wonderen van nieuwe toekomst, wonderen van nieuw leven in doods en bloedeloos bestaan. Dat is wat Jezus lerende en handelende verricht waar Hij is. Gods woord, scheppend aanwezig in het vlees. In die ontmoeting met Hem, stem van God, die telkens de visioenen weer laat spreken wanneer Hij weggeworpen mensen weer midden in het leven zet, wanneer zijn nabijheid en zijn liefde het hart weer doet kloppen, wanneer Hij zegt: sta op dan zal ik met je spreken.

Hij vertrok weer en ging naar zijn vaderstad. Gevolgd door zijn leerlingen, staat er dan. Dat zijn er twaalf... opnieuw het getal 12. Alsof ook zij teken mogen zijn van die nieuwe toekomst die Jezus ons leert. Ja, Jezus leert. In zijn vaderstad gaat Hij meteen naar de synagoge. In die synagoge worden de Schriften geopend, vertelt de leraar wat de Schriften willen zeggen, wordt de Thora, de Wet, verbonden met het dagelijks leven. Je kunt het niet vergelijken met een preek. Het is veel meer een leerhuis waar mensen vervolgens ook kunnen reageren, vragen kunnen stellen, ja zelfs kritiek kunnen leveren, tegenwerpingen kunnen inbrengen. Dat is veel meer de manier die wij gebruiken in de Bijbelcursussen die we maandelijks hebben: met elkaar stilstaan rond een tekst. Wat zegt het ons? Waartoe roept het op? Wat leren we hiervan en wat kunnen we hiermee in het leven van alledag? Het is het Joodse *lernen* dat een actieve deelname van de gelovige voorop stelt. Geloof is werken. Geloof is voortdurend onderweg zijn. Geloof is blijven kauwen op Gods Woord. We menen namelijk dat wij in Gods Woord de weg vinden naar een nieuwe wereld, een nieuwe schepping. Als Ezechiël geroepen wordt, dan krijgt hij meteen na onze lezing een boekrol aangereikt, aan beide kanten beschreven. Daarop staan klaagliederen, gezucht en gesteun,. En die boekrol moet Ezechiël opeten, het moet als het ware deel worden van zijn lijf, van zijn wezen, om van daaruit daadwerkelijk en gegrond te kunnen profeteren door daadwerkelijk deel te zijn van het lijden en de zorgen waaronder een wereld gebukt gaat. Bij mij roept dat meteen ook het beeld op van Avondmaal, van het tot je nemen van brood en wijn, lichaam van Christus, als deel willen hebben aan het lijden van deze wereld. Het is een *lernen* zonder woorden maar een *lernen* door de handeling. Het is één van de krachtigste beelden die de christelijke kerk kent: breken van brood en wijn, delen aan het lijden van onze Heer maar ook delen aan het antwoord, delen aan de toekomst.

In zijn vaderstad vindt er plotseling een vreemde omslag plaats. Er is grote verwondering over de woorden die Jezus spreekt en ook de wonderen die zijn handen tot stand brengen zijn hen niet onbekend. Maar dan zetten ze Hem in een ander beeld, in een ander kader. Dan zetten ze hem in alledaagse relaties: hij is toch die timmerman? Hij is toch de zoon van en de broer van en zijn zussen wonen hier toch ook? Hij is één van ons, hij is een gewoon mens, dus wat kun je van hem verwachten? Wat kun je van gewone mensen verwachten? Ook als de gemeente spreekt van grootse visioenen, ook als de gemeente volop aanwezig wil zijn in de samenleving, kan zij diezelfde weerstand verwachten. Die kerkgangers zijn toch gewone mensen? Het zijn toch onze burens? Wat kunnen zij nou te vertellen hebben? En natuurlijk kan de weerstand ook verder gaan: dat er toch nooit iets goed gekomen is van de kerk. Dat we toch weten hoe de kerk heeft geoordeeld of pijnlijk afwezig was toen aandacht zo gevraagd werd. Wat moet je met die christenen? Als je ziet hoeveel steun ze in Amerika geven aan zo'n rare president of hoe krachtig ze nog overal ter wereld mensen discrimineren om hun liefde? Wat kun je

nou van dat clubje mensen verwachten? Het is best lastig om wonderen te kunnen verrichten in zo'n situatie. En het is ook begrijpelijk, nogmaals, dat wij soms ook de moed verliezen: wordt er niet te veel van ons gevraagd? Kunnen wij wel iets waar maken van die grote woorden. Wij kunnen niets waar maken als wij zelf het visioen niet meer geloven. Wij kunnen niets waarmaken als wij niet actief opstaan om de stem van de Eeuwige tot ons te laten spreken. In Woord en in Sacrament.

Het is goed om je af en toe zo in de verhalen te plaatsen dat je steeds op een verschillende positie staat en kijkt: hoe herken ik mij als het volk of hoe herken ik mij als de profeet? En je zult ook zien dat dat beeld steeds wisselt. Wij zijn niet enkel de kerk die Gods Woord spreekt, verkondigt, leert. Wij zijn ook, vaak genoeg, de aangesprokene, de mensen die niet willen luisteren of de mensen die niet geloven dat uit mensenhanden wonderen kunnen ontstaan. Maar gelukkig zijn wij ook een gemeente die zich voortdurend verzamelt rondom het Woord en rond de sacramenten en daarin steeds weer op de benen gezet wordt en geroepen wordt. We krijgen de beelden, we krijgen de troost, we krijgen de moed om tegen alle weerstand in de weg te gaan, de weg van de liefde, ook omdat we weten dat er gewone mensen waren die Jezus volgden en in staat waren op die weg wonderen te verrichten. Na deze vruchteloze ervaring in zijn vaderstad zendt Jezus zijn leerlingen twee aan twee uit met de kracht om wonderen te verrichten. Twaalf leerlingen, een volheid aan volgelingen, een volheid aan gezondenen, gewone mensen, gedreven door het visioen en door de liefde.

In de Naam van de Vader, de Zoon en de heilige Geest. Amen.